

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA INFRASTRUKTURO

Zgodovina Letališča Edvarda Rusjana Maribor

Tomaž Pečnik, MzI, v.d. generalnega direktorja Direktorata za letalski in pomorski promet

Letališče Edvarda Rusjana Maribor (ICAO oznaka: LJMB)

Letališče Edvarda Rusjana Maribor je drugo največje letališče v Republiki Sloveniji po velikosti infrastrukture. Poimenovano je po pionirju slovenskega letalstva, Edvardu Rusjanu in ima pomembno vlogo v regionalnem prometnem sistemu severovzhodne Slovenije. V svoji 49-letni zgodovini je letališče prešlo skozi več faz razvoja, upravljanja in lastniških sprememb.

Na območju letališču deluje tudi najstarejši slovenski letalski klub Letalski center Maribor, ki je bil ustanovljen leta 1927.

Začetki organiziranega letalskega delovanja na območju Slivnice pri Mariboru segajo v leto 1953, ko je Letalski center Maribor zgradil travnato športno letališče Skoke, ki je predstavljalo nadomestno lokacijo po opuščanju letališča Tezno.

Začetki in gradnja LERM

Začetki in gradnja LERM ima **svoje začetke v 1960-ih letih**, ko so v okviru tedanje Socialistične republike Slovenije iskali primerno lokacijo za novo regionalno letališče. Po več študijah je bilo območje **Slivnice pri Mariboru**, na južnem robu Dravskega polja, prepoznano kot optimalna lokacija zaradi:

- **ravninske konfiguracije terena,**
- **majhne gostote poselitve,**
- **bližine prometne infrastrukture** (železnica, bodoča avtocesta),
- **in prostorske možnosti za dolgoročno širitev.**

Gradnja letališča se je pričela leta **1966**. Infrastruktura je bila načrtovana kot večnamenska – za komercialne lete, tovorni promet in šolanje pilotov. Do sredine 1970-ih so bili zgrajeni:

- **asfaltna vzletno-pristajalna steza (2500 m),**
- **kontrolni stolp,**
- **osnovna terminalna zgradba,**
- **servisni hangarji in dostopna infrastruktura.**

Maja 1976 je bilo Mednarodno letališče Maribor uradno **odprto za civilni promet** – registrirano kot **mejno mednarodno letališče**. Letališče je imelo status **mejnega prehodnega letališča**, kar pomeni, da je lahko občasno izvajalo **mednarodne čarterske in tovarne lete**.

Obdobje delovanja v Jugoslaviji (1976-1991)

V času SFRJ je Letališče Maribor delovalo pod nadzorom državnih organov za civilno letalstvo, upravljanje pa je potekalo v okviru sistema javne letalske infrastrukture. Letališče je bilo namenjeno predvsem potniškemu prometu, z rednimi povezavami z letališči v nekdanji SFRJ, zlasti z Beogradom in obalnimi mesti ob Jadranu (Tivat, Dubrovnik). Poleg tega je služilo tudi športnemu letalstvu, usposabljanju pilotov ter šolskim dejavnostim.

Letališče so od njegove izgradnje leta 1976 uporabljale številne **letalske družbe**. Domači prevozniki v času SFRJ so bili štirje:

- JAT – Jugoslovanski aerotransport, na redni liniji za Beograd in Dubrovnik
- IAA – Inex Adria Aviopromet, na redni liniji za Sarajevo in Skopje
- AVIOGENEX in
- PAN ADRIA pa sta izvajala predvsem čarterske polete.

Tuji letalski prevozniki (AUSTRIAN AIRWAYS, LAUDA AIR, MALEV, LTU, SWISS AIR, LUFTHANSA, TURKISH AIRLINES,...) so **letališče** uporabljali predvsem za **šolanje pilotov večjih potniških letal**.

V tem času se je izvajal tudi **tovorni letalski prevoz** v Alžirijo in Egipt (najmanj 1× tedensko).

Našteti prevozniki so leteli v sezonskih linijah. Frekvenca letov sicer ni bila skozi vsa leta enaka, vendar so bile linije vseeno dokaj konstantne, še posebej ob koncu 70-ih, 80-ih in na začetku 90-ih let.

Leta 1978 je bilo rekordno število potnikov, kar 187.516 potnikov. Pred letom 1990 številka prepeljanih potnikov ni nobeno leto padla pod 50.000 letno, v povprečju pa je letno bilo prepeljanih 85.000 potnikov v letih 1976-1990.

Prehod v samostojno Slovenijo (1991-2000)

Ob prehodu v samostojno Slovenijo (leta **1991**) je Letališče Maribor doživelo pomembne strukturne in vsebinske spremembe. Prehod iz jugoslovanskega v slovenski letalski sistem je bil povezan s politično tranzicijo, spremembo lastništva, upravljanja in predvsem z iskanjem nove vloge letališča v samostojni državi.

Po osamosvojitvi Slovenije leta 1991 številka prepeljanih potnikov ni presegla 25.390. Izguba Jugoslovanskega trga in potreb po letih v nekdanjo prestolnico se je izrazito kazala kot znižanje prometa.

Do osamosvojitve je letališče imelo tudi **vojaški pomen** – JLA ga je občasno uporabljala kot **rezervni vojaški objekt**.

Po osamosvojitvi Slovenije leta 1991 je Letališče Maribor doživelo pomemben prehod iz mešanega (vojaško-civilnega) v izključno civilno infrastrukturo.

Objekti, steza in infrastruktura so prešli pod nadzor Republike Slovenije.

Obnova letališča in preimenovanje

V letu **1999** je bila obnovljena vzletno-pristajalna steza, leta **2000** pa letališka ploščad.

Leta **2005** je bil obnovljen sistem za instrumentalno pristajanje ILS CAT I, transformatorsko razdelilna postaja, obnovljena in dograjena pa je bila tudi zaščitna ograja okrog letališča.

Leta **2012** je bil odprt **nov potniški terminal**, ki omogoča prevoz 600.000 potnikov na leto, leta **2013** je bil prenovljen še stari potniški terminal.

15. junija 2008 se je Letališče Maribor **uradno preimenovalo v Letališče Edvarda Rusjana Maribor**.

Ime nosi po pionirju slovenskega letalstva [Edvardu Rusjanu](#).

Prva slovenska lastništva in upravljavci

Mestna občina Maribor preko podjetja Aerodrom Maribor p.o. in kasneje d.o.o.

Od leta 1991 naprej je podjetje **Aerodrom Maribor** predstavljalo osrednjega izvajalca in upravljavca letališke dejavnosti na Letališču Maribor.

Kot javno podjetje, ustanovljeno s strani Mestne občine Maribor (kasneje so na podlagi dogovora o delitvi skupnega premoženja lastnice Aerodroma Maribor, d.o.o., postale Mestna občina Maribor, Občina Hoče-Slivnica in Občina Miklavž na Dravskem polju) **in pozneje kot gospodarska družba** (septembra 1996 se je preoblikoval v gospodarsko družbo z omejeno odgovornostjo (d.o.o.)), je imelo ključno vlogo pri zagotavljanju obratovanja letališke infrastrukture.

Podjetje je s svojo kontinuirano prisotnostjo in prehodi iz javnega v zasebno lastništvo predstavljalo osrednji operativni člen pri vzdrževanju in upravljanju letališča.

Prva slovenska lastništva in upravljavci

Mestna občina Maribor preko podjetja Aerodrom Maribor p.o. in kasneje d.o.o.

Od leta 1991 naprej je podjetje **Aerodrom Maribor** predstavljalo osrednjega izvajalca in upravljavca letališke dejavnosti na Letališču Maribor.

Kot javno podjetje, ustanovljeno s strani Mestne občine Maribor (kasneje so na podlagi dogovora o delitvi skupnega premoženja lastnice Aerodroma Maribor, d.o.o., postale Mestna občina Maribor, Občina Hoče-Slivnica in Občina Miklavž na Dravskem polju) **in pozneje kot gospodarska družba** (septembra 1996 se je preoblikoval v gospodarsko družbo z omejeno odgovornostjo (d.o.o.)), je imelo ključno vlogo pri zagotavljanju obratovanja letališke infrastrukture.

Podjetje je s svojo kontinuirano prisotnostjo in prehodi iz javnega v zasebno lastništvo predstavljalo osrednji operativni člen pri vzdrževanju in upravljanju letališča.

Republika Slovenija

Letališče je bilo v lasti Mestne Občine Maribor **do leta 1998**, ko je Republika Slovenija z Mestno občino Maribor **sklenila Pogodbo o brezplačnem prenosu letališke infrastrukture** na javnem mednarodnem letališču v Mariboru.

Procesi privatizacije in najema (2001 – 2019)

Lastniške spremembe podjetja Aerodrom Maribor d.o.o. so odražale poskuse strateškega razvoja letališča v sodelovanju z domačimi in tujimi vlagatelji.

Leta **2001** je podjetje **Aerodrom Maribor d.o.o.**, zaradi slabih poslovnih rezultatov, **končalo v stečaju**, kar je zaznamovalo eno izmed ključnih prelomnic v zgodovini upravljanja Letališča Edvarda Rusjana Maribor.

Podjetje Aerodrom Maribor d.o.o., ki je bil v lasti občin je prenehal obstajati v prvotni obliki. Navkljub temu je družba Aerodrom Maribor d.o.o.-v stečaju, **še v istem letu (19.7.2001)** pridobila obratovalno dovoljenje in znova uspešno odprla letališče za mednarodni promet.

V letu 2002 je bila družba Aerodrom Maribor, d.o.o.-v stečaju, **prodana podjetju Prevent Global**, d.d. iz Slovenj Gradca. Prevent Global je Aerodrom Maribor d.o.o. prodal novemu lastniku, podjetju AvioFun d.o.o. iz [Libelič](#).

Oktobra 2014 je Delavska hranilnica d.d. odkupila večinski delež letališča. Od 9. junija 2015 je Delavska hranilnica d.d., potem ko je odkupila še preostali 43% delež od podjetja AvioFun d.o.o., postala edina ter s tem 100% lastnica Aerodroma Maribor d.o.o..

Delavska hranilnica je **novembra 2016** prodala Aerodrom Maribor podjetju SHS Aviation, v lasti kitajske skupine vlagateljev.

Procesi privatizacije in najema (2001 – 2019)

Republika Slovenija je **vse do leta 2017** obratovanje letališča zagotavljala preko upravljavskih pogodb ter koncesijskih razmerij, ki jih je sklenila z družbo Aerodrom Maribor d.o.o. .

Evropska Unija je s smernicami o državni pomoči letališčem in letalskim prevoznikom opredelila, da javno letališče ne more izvajati gospodarskih dejavnosti v obliki gospodarskih javnih služb, ki bi jih lahko opredelili kot storitve splošnega gospodarskega pomena. Iz tega razloga Republika Slovenija ni več podaljšala pogodbe o uporabi letališke infrastrukture. Sledila je izvedba postopka javnega zbiranja ponudb za izbor najboljšega najemnika, na podlagi katerega je **dne 2. 3. 2017** Republika Slovenija sklenila z Aerodromom Maribor d.o.o. (lastnik podjetja Aerodroma Maribor, d.o.o., je nizozemsko kitajska skupina SHS Group, SHS Aviation BV/ d.o.o. VLM Airlines d.d.) najemno pogodbo, s katero je dala Aerodromu Maribor d.o.o. letališko infrastrukturo v dolgoročni najem za 15 let, to je **do leta 2032**.

Po manj kot dveh letih se je najemna pogodba predčasno razdrla, po tem, ko jo je najemnik, družba Aerodrom Maribor d.o.o. **17. 1. 2019** odpovedal.

Od **julija 2019** letališče ponovno upravlja država preko DRI d.o.o., podjetje Aerodrom Maribor d.o.o. pa je danes brez operativne vloge, a še obstaja kot zasebni subjekt.

Državno upravljanje prek DRI in aktualno stanje (2019 – danes)

Po **odstopu najemnika SHS Aviation**, se je Republika Slovenija znašla pred izzivom, kako zagotoviti nemoteno obratovanje letališča ter ohraniti osnovne letalske dejavnosti in infrastrukturo. Da bi preprečila propad letališke dejavnosti in omogočila nadaljevanje operativnih funkcij letališča, je država začasno poverila obratovanje in vzdrževanje letališke infrastrukture podjetju **DRI upravljanje investicij d.o.o.**, ki v njenem imenu zagotavlja varno in zakonito delovanje letališča.

Od julija 2019 tako storitev obratovanja letališča v imenu in za račun države izvaja družba DRI d.o.o.

Po pogodbi iz decembra 2024 se izvajanje storitev obratovanja letališča preko družbe DRI d.o.o. zagotavlja do 31. 12. 2026.

Iskanje trajne rešitve upravljanja letališča

Za trajno rešitev upravljanja Letališča Edvarda Rusjana Maribor je Vlada Republike Slovenije sprejela Uredbo o koncesiji obratovanja za izvajanje storitev obratovanja javnega letališča Letališče Edvarda Rusjana Maribor (Uradni list RS, št. 56/22).

Na njeni podlagi je Ministrstvo za infrastrukturo **21. 12. 2022 objavilo javni razpis za podelitev Koncesije za izvajanje storitev obratovanja javnega letališča Letališče Edvarda Rusjana Maribor.**

Prispela je ena ponudba (v kateri je bil vodilni partner SiDrone letalska šola d.o.o.), za katero je bilo po zaključenem postopku pogajanj ugotovljeno, da **potencialni koncesionar ne more zagotoviti pozitivnega finančnega načrta obratovanja.**

Hvala za pozornost!